

Македонскиот театар "Скрб и утеха" е формиран во 1901 година, од Војдан Чернодрински, а возобновен во 1988 година. Денес, во Културен центар "Скрб и утеха-Тиха" постојат театарот "Скрб и утеха", филмската продукција "Дион" и издавачката едиција "Лицеум".

Чернодрински е предвесник на она што ние денес допрва ќе го откриваме како македонска театрологија или историја. Значи, повлекување линија на културен континуитет од античката македонска империја до денешнава Република Македонија.

Пишува: Милева ЛАЗОВА



Во Градската библиотека "Браќа Миладиновци" во Скопје, пред бројна публика, Културниот центар "Скрб и утеха" ја одбележа 20-годишнината од возобновувањето на театарот "Скрб и утеха". Во програмата на вечерта беше прикажана премиерата на документарниот филм "Со Господ во срцето", по режија и сценарио на Тихомир Стојановски, филм на продукцијата "Дион" при К.Ц. "Скрб и утеха-Тиха" и скопска премиера на претставата "Чернодрински експрес" од Тихомир Стојановски, во режија на Јордан Витанов, копродукција на театарот "Скрб и утеха" и театарот "Ј.Х.Џинот" од Велес.

Во рамките на Културниот центар "Скрб и утеха" опстојуваат театар, филмска продукција, издавачка едиција. Театарот има одиграно 22 премиери, меѓу другите автори ги поставил и Шекспир, Јонеско, Мајаковски, Бекет, Рацин, Вапцаров. Гостувал во Шведска, Бугарија, Турција, Албанија и во други земји. Филмската продукција "Дион" има реализирано повеќе документарни филмови, кои учествувале на фестивали во Шведска, Чешка, Германија, Индија, Шпанија, Турција, Грција, САД, Босна и Херцеговина, Црна Гора и други земји. Издавачката едиција "Лицеум" има издадено триесеттина изданија од домашни автори, како и преводи на вредна театарска литература од Питер Брук, Ли Стразберг, Сер Лоренс Оливије, Џулијан Бек и други.

ДВЕДЕЦЕНИСКА К ЗА МАКЕДОН

Театарот "Скрб и утеха" е организатор на културните "Дионисови слави", кои се случуваат во месец сечко (февруари) веќе 15 години под мотото "Слободна културна размена на македонскиот (Балкански Полуостров)". По 1400 години молк, на 7 јуни 2003 година на скопскиот антички театар (Злоукани) ја одигра театарската претстава "Деносии", со што го возобновија тоа македонско светилиште...

ПОТСЕТУВАЊЕ

"Одбележуваме еден период, 20 години кои сме го поминале со културата. Секако треба да се потсетиме на нешто што во 1988 година сме го почнале, односно го возобновивме 'Скрб и утеха', театар кој всушност е настанат на крајот на XIX век. Војдан Поп Георгиев Чернодрински, кој е основач на театарот во 1895 година, дава претстави на македонски јазик во Салонот 'Славјански беседи' во Софија. Тоа се едночинките

'Дрварите' и 'Во меаната'. Неговиот театар има неколку имиња 'Македонски столичен театар', 'Македонски одрински театар' и на крај во 1901 година го нарекува театар 'Скрб и утеха', еден култен театар, кој постоеше како македонска културна институција во времето кога Македонија фактички немаше своја матична држава туку егзистираше во рамките на други држави - Бугарија, Турција, Србија", вели Тихомир Стојановски, еден од возобновувачите на "Скрб и утеха".

Но, кој бил Чернодрински? Како што потсетува Стојановски, Војдан Поп Георгиев Чернодрински роден е во село Селци, крај Дебар, а потоа со неговото семејство емигрирал во Софија поради конфликтите со качачките банди. Тоа е приказната за Чернодрински, кој успеал на принципот на античка македонска драма да направи еден народен театар, кој е вграден во фолклорниот, народниот бит, кој има врска со обредот, има песна, има обраќање кон Бог, има фолк-

лорни елементи и има драмски текст. Оттука она што го правел Чернодрински е предвесник на она што ние денес допрва ќе го откриваме како македонска театрологија или историја. Значи, повлекување на линија на културен конти-

ски, текстови кои отворија некои историски петна.

"Во нашите претстави, кои се специфични, се појавуваат ликови од македонската историја, кои фактички се враќаат преку сценското дејство и се соочуваат со она што ние денес го живееме како Македонци и како Република Македонија во современиот свет. Тоа му дава на театарот една посебна живост, едно соочување. Доказ за тоа се реакциите кај гледачите од најинтелигентната публика, од академиците до најобичната публика. Имаме играно на места каде прв пат гледаат театар, особено кај македонските заедници во соседните земји - Гора, Голобрдо, Преспа во Албанија, пиринските села и градови... Во Егејско официјално, со театарот не сме биле, но бевме присутни со три документарни филма кои беа снимени според театарски претстави 'Бакни го сонцето', 'Камен меѓу две ниви' и 'Илјада денови како денот од вчера'. Тоа се претстави кои како еден куриозитет во кој се појавуваат Александар Македонски, Апостол Павле, Филип Втори поминаа на солунскиот Фестивал. Но, од тоа произлегоа и последици, така што по третиот филм, условно речено, директорот на Фестивалот го депортираа во Атина и сега тој таму прави фестивал. И денес очигледно филмовите кои ги испраќаме не пристигнуваат во Атина", додава Стојановски.

книшки и брошури, ќе држи беседи по претставите. Го будеше македонското национално чувство, бидејќи тогаш (1895-1901 година) Македонија немаше држава и не можеше да ја учи својата историја, својот јазик, својот фолклор како автентичен. И "Скрб и утеха" практично, на преминот од југословенската република - Социјалистичка Република Македонија во Република Македонија отвори некои историски петна, издаваше брошури, книги, држеше трибини, играше претстави од македонската историја, со цел да го разбуди националниот дух на целата културна етничка територија на Македонија, на македонскиот (Балкански) Полуостров.

"Во текот на овие 20 години, за жал, секогаш нашите претстави беа културна битка. Прво водевме битка со некоја невидлива администрација во нашава земја која не нè пушташе на фестивали заради содржините на претставите. Дури и денес ни велат дека сме пред времето, а од друга страна, пак, кога ќе ја преминеhme границата на македонскиот сид во Пирин, Егеј, Преспа, било каде, ние секогаш ќе дојдевме до една културна војна. Во печатница веќе е книгата 'Бела книга' за борбата на македонизмот, во која се раскажани дел од настаните кои се случувале токму на тие патувања - заплenuвање на техниката, закани дека ќе нè истепаат, ќе нè отрујат, со часови нè држеа на граница, ни ги заклучуваа салите, ги плашеа луѓето... Меѓутоа, едно ќе кажам, македонската култура е еден голем културен феномен, таа е темел на она што е зачеток на белата култура, културата на Европа. Од македонската култура, од нејзиниот корен егзистираат и албанската, и грчката, и бугарската, и словенската, односно српската култура. А денес, каков апсурд, македонската култура се продава под други имиња".

Од последното гостување во Пирин филмската продукција "Дион" го создаде и филмот "Свеќа", кој беше на еден голем фестивал "Ганди панорама" во Индија каде учествуваат филмови од цел свет а, исто така, во Шведска на еден голем културен и социјален Форум, кој зборува за човековите права, "Дион" се претстави со четири филма, кои биле титлувани на англиски јазик.

Но, со ова "Скрб и утеха" ја нема завршено својата мисија, таа и натаму продолжува...!

На почетокот на програмата за одбележување на 20-годишнината од возобновувањето на театарот "Скрб и утеха" при Културниот центар "Скрб и утеха" во Градската библиотека "Браќа Миладиновци" во Скопје, претседателот на Светскиот македонски конгрес, Тодор Петров, во името на СМК, на професор Тихомир Стојановски му врачи плакета со највисокото светско семакедонско признание - почесната титула "Македонски сенатор".

"Неговите дела зборуваат за заслугите поради кои Светскиот македонски конгрес му го додели највисокото светско семакедонско признание - почесната титула 'Македонски сенатор'", истакна Тодор Петров.

КУЛТУРНА БИТКА СКИОТ БИТ

нуитет од античката македонска империја до денешнава Република Македонија.

Досега театарот има одиграно 22 премиери. На почетокот играле поезија од македонски автори - Вапцаров, Рацин, Караманов, Конески, потоа класични дела од Шекспир, Јонеско, Мајаковски, Бекет, а последниве години играат на повеќе текстови од Тихомир Стојанов-

МИСИЈА

Според Стојановски, Театарот на Чернодрински и овој возобновениот се допираат до повеќе точки - театарот на Чернодрински имаше кодекс на кој пишуваше дека ќе создава претстави за македонската историја, ќе го буди македонскиот национален дух, ќе издава

ИСПРАТИ СМС  **КУПИ ГО ВИСТИНСКИОТ ПОДАРОК**

1. На 075 14 14 42 испрати СМС со содржина*: **POD 075XXXXXX** каде што XXXXXX е бројот на твојата сакана личност.
2. Таа ќе добие анонимна порака со прашање - што би сакала да добие за подарок.
3. Почекај го нејзиниот одговор, а потоа „изненади“ ја со вистинскиот подарок!

СМС ПОДАРОК услугата чини 20 ДЕН. + 18% ДДВ
*со празно место, како во примерот

ИСПРАТИ СМС НА
075 14 14 42
20 ДЕН. + 18% ДДВ

СОНОВНИК

За толкување на твојот сон испрати СМС порака со следната содржина*: **SON** помн
Толкувањето го добиваш веднаш.
*со празно место како во примерот